

Oslo, 19. oktober 2011

Utlendingsdirektoratet (UDI)
hsac@udi.no / swi@no

HØRINGSUTTALELSE OM RUNDSKRIV OM OPPHOLDSTILLATELSE TIL RELIGIØSE LEDERE OG LÆRERE

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) har i lengre tid arbeidet med problemstillingen knyttet til oppholdstillatelse til religiøse ledere og lærere, og er glade for at utkast til rundskriv nå foreligger.

STL er invitert til å involvere medlemsorganisasjonene i høringen. Vi takker for muligheten og vil nedenfor redegjøre for innspill fra ulike medlemsorganisasjon.

STL vil innledningsvis anmode UDI om å refererer til menneskerettighetenes trosfrihetsprinsipp i sin innledning i rundskrivet. Det innebærer bl.a. retten til å utnevne sine egne ledere, slik dette er utdypet i FNs erklæring "Om fjerning av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro" (1981): "retten til å utdanne, velge eller gi fullmakt til egnede ledere som blir utpekt etter de krav og kriterier som enhver religion eller tro setter" (art 6, ledd 7).

Innspill fra flere av våre medlemsorganisasjoner

Innspill fra Den norske kirke:

Under pkt 3.1 om kompetanse er det krav om at mastergraden skal ha en "faglig nærhet til religion og/eller pedagogikk." Det er viktig at det i rundskrivet presiseres at religion ikke er ensbetydende med religionsvitenskap. Nylig var det en sak hvor en religiøs leder ikke fikk opphold fordi han kun hadde en mastergrad i filosofi. Slik vi forstår det, må religion tolkes vidt, og fag som filosofi, språk, etikk, historie etc. bør kunne kvalifiseres til å ha "en faglig nærhet til religion".

Videre under pkt 3.1 står det at dersom vedkommende har utdannelse fra et ikke-sekulært læringssted, og at det aktuelle trossamfunnet ikke har mastergradskrav til sine ledere, må det dokumenteres at dette er tilfelle, og at vedkommendes utdanning kvalifiserer til å være religiøs leder. Rundskrivet bør si noe om hvem som kan dokumentere dette. Kreves det dokumentasjon fra trossamfunnets "hovedkvarter" i utlandet, eller er det tilstrekkelig med dokumentasjon fra trossamfunnets norske "avdeling"? For STL er det avgjørende viktig at dette blir praktisert raust. Dette ut fra et religionsfrihetsargumentet. Når den norske stat utdanner religiøse ledere til Den norske kirke, men ikke til andre trossamfunn, er det viktig at de i det minste må passe på å ikke hindre andre i å få "importere" sine ledere.

Innspill fra Norges Kristne Råd:

Under pkt 1.2 om avgrensning om utlendingsforskriften, står det at "Dersom vedkommende imidlertid fyller vilkårene for oppholdstillatelse som faglært mv. etter utlendingsforskriften § 6-1 første ledd, skal han eller hun gis tillatelse på dette grunnlaget". Det er en positiv melding ettersom medarbeidere i religiøse organisasjoner er tidsbegrenset, mens det ikke gjelder for religiøse ledere/lærere.

Under pkt 3.1 om kompetanse står det at ”kravet om at søkeren må ha en kompetanse på et høyere nivå er absolutt, men det vil etter en konkret vurdering kunne gjøres unntak fra kravet om at dette må dokumenteres i form av en mastergrad/utdanning på masternivå”. Ettersom vi er i Norge er det norske myndigheter som definerer hva høyere nivå innebærer. Vi synes følgende formulering ville korrespondert bedre med trosfrihetstematikken i denne saken: ”kompetanse i overensstemmelse med krav til kompetanse hos vedkommende tros/livssynssamfunn”.

Innspill fra Det Moasiske Trossamfund (DMT):

Kravet til utdanning er greit når det gjelder rabbiner/lærer, men det er verre når det gjelder kantor. Disse har oftest ingen utdanning i det hele tatt som kantorer. Det er noe de tar seg til og hvor det viktigste er å kjenne liturgien og melodiene som de lærer seg gjennom mange års praktisk erfaring. Dertil kommer selvsagt behovet for at de skal ha brukbar sangstemme. Men alt dette er noe som avgjøres ved praktisk erfaring, det er ikke noe man har papirer på. Den desidert beste kantoren vi har hatt, Boaz Wulz, er utdannet psykolog, ikke kantor. Kantorer har gjerne en akademisk utdanning, men i noe annet enn det å være kantor. De som tar sin utdanning gjennom musikkonservatorier o.l. blir gjerne profesjonell sangere på operascenen o.l. Men veldig få av dem vil være kvalifisert for å være kantor. Den helt overveldende andel kantorer har som nevnt sin ”utdanning” gjennom livets skole. For DMT er det helt nødvendig med en dyktig kantor – gudstjenesten står og faller med dem.

Det er også problematisk at rabbinere/kantorer gjerne får flere arbeidsoppgaver, eksempelvis å være lærer i tillegg. Dette synes problematisk fordi forskriften kan se ut til å stille krav om at vedkommende skal ha kun en oppgave hos arbeidsgiver, vedkommende kan være rabbiner eller kantor, men ikke lærer osv. Det må være et krav at vedkommende kan ha annet arbeide for arbeidsgiver i tillegg til det primære arbeidet.

Det er svært upraktisk at tillatelse bare skal gis for ett år. Konkurransen om å trekke til seg gode og egnede rabbinere og kantorer er hard. Det vil bare unntaksvis være ønskelig for kandidaten å bare ha stillingen for ett år. Selv om fornyelse synes nærmest automatisk dersom ting ellers er i orden, gir dette en ekstra belastning for DMT. Mot slutten av et avtalt arbeidsforhold er det ikke uvanlig at partene ønsker å forlenge ansettelsen. Da må regelverket gi rom for dette.

Det er ønskelig at punkt 9 blir betydelig smidigere utformet.

Innspill fra Buddhistforbundet:

Det ser i utgangspunktet ut som det er tatt hensyn til situasjonen for munk og nonner mht unntak fra kravet om magistergrad og også når det gjelder det forhold at munk og nonner ikke er ansatte arbeidstakere med de konsekvenser det måtte ha i forhold til lønnsfastsettelse, arbeidsgiveravgift, forskuddstrekk m.m. På den andre side følger forpliktelser fra organisasjonen/trossamfunnet/menigheten som har ”driftsansvar” for klosteret/templet.

Avsluttende kommentarer

STL håper disse innspillene er med på å gi UDI grunnlag for å utarbeide enda bedre regler for religiøse ledere. Vi ser frem til at dette rundskrevet trer i kraft, og vi er gjerne behjelpelige med å gjøre det kjent for tros- og livssynssamfunnene.

Med vennlig hilsen,

/s/
Espen Lynne Amundsen
rådsleder

/s/
Lise Tørnby
koordinator/daglig leder